

Szerenád.

Tölgy István éppen a hatodik hetüs házas volt. Ami általános felfogás szerint elég arra, hogy az ember a sablónos, nyolc órai pontos hazatakarodások megkerülésével, férji mivoltának teljes tudatában, a későbbi esti órákra tegye hazajövetelét. Ami pedig egyébként a Tölgy István házasságát illeti, a legnagyobb rosszakarát sem süthette rá, hogy érdekből nősült. Először is a felesége ennivalóan szép asszony volt, másodszor is nem állott semmi vonatkozásban a telekkönyvvel s harmadszor és végül, a saját szájával mondta Tölgy István házasságuk első napjaiban a feleségének, aki az ölében hintázott és babrált az ura fürteiben:

— Te kicsi mama! Nagyon szeretlek! Annyira szeretlek, hogy egy szál ingben is elvettelek volna!

Az asszonyka nagyot nevetett, az ura szájára ütött és mondta:

— Hallgass te malac, ne mondj ilyeneket. És az ura keblére bujt.

Tölgy István megcselekedte a mindenkori férjek első botlását. Egy este hasztalanul várta nyolc óra tájban a kapu csengő megszokott hangját az asszony. Felterített, hogy az uracskája kész asztalhoz üljön. A másus fél kilencet, kilencet mutatott, de Tölgy István úr csak nem akaródzott hazajönni.

Tölgy Istvánné, született Vécsi Piri, ahogy leány korában nevezték, azon vette magát észre úgy fél tíz óra tájban, hogy nagyot toppant a lábával, aminek bizonyosan hangja is lesz, ha véletlenül nem éppen a szőnyegre toppant. S amikor egész akarátlanul, külömben gömbölyű, bájos arcát meglátta a tükörben, ő maga is elcsodálkozott egy pillanatra, hogy ilyen haragosan dúzogó ábrázatot is tud csinálni. Tagadhatatlanul izgatott volt. Hallatlan dolog is ez. Hat héten keresztül az még meg nem történt. Minden nap pontban nyolc órakor asztalnál ültek, s egy két ízes falat rendesen az ő segítségével vándorolt a kis uram szájába. És ime,

ma, mikor könyörtelen pontossággal üti a tized az óra, Tölgy István úr szívtelenkedik és kezdi elhanyagolni a feleségét.

Lassanként, töprengése közben rájött, hogy neki most tulajdonképpen erősen kellene haragudni. És haragudni is fog, még pedig úgy, hogy Tölgy István úr egyenesen megdöbben és térdre roskad. Mielőtt azonban ezt megcsinálta volna, kellett egy kis hangulat, aminek csöndességében jól kisírhassa magát. Tehát mérlegelni kezdte az ő szomorú helyzetét. Elgondolta, hogy ő valójában nem is egy boldog asszony, de egy magánosságra kárhoztatott martir, akit az ura semmibe sem vesz, s akit talán nem is szeret úgy, ahogy ígérte. Nem szereti úgy, mert ha úgy szeretné, akkor bizonyosan itthon lenne minden este nyolc órakor pontban. Nagyon elszontyolodott. S amikor látta ismét a tükörben, hogy a szomorú szenvedés tónusa inkább illik az arcához, mint az előbbi haragos alapszín, egyszerre omlani kezdtek a könnyei, s egy hat hetős fiatal asszony keserűségével zokogott, mint aki szentül hiszi, hogy ő a kerek föld legszerencsétlenebb asszonya, akit a férje szívtelenül elhanyagol, mert nem jön haza pontban nyolc órakor vacsorára.

Alig csöndesedett le az első kitörés, s még fel nem száradtak egészen az asszonyka könnyei, mikor élesen megcsendült a kapu csengője. Tölgy Istvánné felrezzent és nyomban alapszint változtatott. Azt az előbbit vette fel tudniillik, amitől a Tölgy István úr holtbizonyos megdöbbenése volt várható.

Egy pillanatig mégis ingadozott, hogy ne ugorjék-e az ura nyakába. De mikor hallotta, hogy az ura, Tölgy István, éjjel 11 és 12 óra között hangos füttyszóval vonul haza ahelyett, hogy aggódva sietne oly soká megvárakoztatott feleségéhez — hát ez épen elég volt arra, hogy finom ajakát összeszorítva és az asztalra könyökölve, mogorva kedvetlenséggel fogadja a belépő urat. Mert soha fütty ennél igazabban nem tanuskodott a férjek nemtörődömsége mellett.

— Szervusz kicsi mama! Megkéstem! Hanem te, micsoda finom kompánia volt az!! Csupa . . .

— Nem vagyok kíváncsi a kompániájára, még csak magára sem, maga éjjeli bagoly! — vágott közbe emelkedett hangon Tölgyné, s a szeme megint ragyogni kezdett, jelentvén, hogy egy pár kövér csepp újólág kikiváncsozik onnan.

Tölgy István úr elámult, akár a szent kép ott, az ágy felett.

— De kicsi mama, asszony, hat mi a bajod? Nem értelek. Eddig szépen előmbé jöttél, lesegitted a kabátomat, aztán megcsókoltál, aztán . . .

Tölgy Istvánnéban tombolt a beszélhetnék. Közbe is vágott az urának:

— Aztán, aztán ne kérdezzem meg ráadásul még azt is, hogy hol tetszett tölteni kedves idejét az este!? Még azt mondja, hogy per asszony, mint a hogy a pincért hívja, mikor fizetni akar! S még, hogy nem ért! Persze, hogy nem ért. Pedig érhetne! Majd lesegítem egy olyan jó madárnak a kabátját, aki éjfélkor botorkázik haza, s megcsókolok egy embert, aki négy, öt órán át füstölt, mint egy kémény! No hiszen, azt ne várja maga tisztelt Tölgy úr!

Tölgy István nevetve felelte:

— Hiszen olyan józan vagyok, mint egy antialkoholista. Nó pirikém, jere csókolj meg. S közeledett az asszonyhoz.

Tölgy Istvánné tiltakozva állott fel és dacosan mondta:

— Ha megcsókol, megütöm a száját!

Csak természetes, hogy a következő pillanatban Tölgy István úr szája a felesége ajkán pihent.

Tény, hogy tulzott az asszony az ura dohányzását illetőleg. De csak azért is idegesen kirántotta magát az ura karjaiból s mert látta hogy nincs ereje mindent a terve szerint kivinni, tehetetlenül rogyott le a díván sarkába és kezdett sírni, erősen, de olyan erősen, hogy Tölgy István úr először hozzámert és símogatta, vigasztalta, azután beszélni kezdett neki a háztársak egyetértéséről, s végül a rendesnél öblösebb, határozott hangon jelentette ki:

— Ha tovább bűnnyögsz, újólág elmegyek és ne legyen tölgyháti Tölgy István a nevem, ha még a holnapi nap is itthon talál! Ezt én mondtam, az urad! Most pedig a vacsorámat.

S lelke mélyéig megesett a szíve a kedves, szepegő asszonyon, aki szótlán daccal rakta az ura elé a vacsorát!

Pedig nem is volt éhes Tölgy István. De a tekintélyt megkell tartani, s ha az első csatát elveszti, akkor aztán vége neki, az asszony kerekedik felül.

— Nem is ennél egy falatot? kérdezte a feleségét, míg ő csak turkált az ételben.

— Én a rendes időben már vacsoráztam, felelt kurtán az asszony.

- Tehát nem eszel.
- Ne fárassza hiába a hangszálait.
- Ejnye, pedig szerettem volna, ha legalább ide ülsz . . . évődött Tölgy.
- Megférek én itt is . . . különben is kérem, hagyjon nekem békét!

Tölgy István, csupa szokásból megtörülte a száját, felállt, s a felesége elé állva, kimért, vontatott hanghordozással kérdezte:

- Hogy is méltóztatott mondani asszonyom?

Tölgyné újból felpattant:

- Ha komédiázni akar, keressen más médiumot magának, tudja!?

Tölgy István nem haragudott, mert szerette feleségét nagyon. Csak azt gondolta magában, hogy nő megállj, ezt a betegségedet kikurálom belőled. Egy szót sem szolt rá. Lassan vetkeződni kezdett, lefeküdt és csak ennyit mondott a még mindig szepegő asszonynak, aki dúrcásan tett-vett, meglehetősen zajjal:

- Kérem, ébresszen föl reggel hétkor! Azzal aludt. Hogy valami nyugodtan nem pihent azon éjjel Tölgy Istvánné sem, azt onnan tudta az ura, mert az éjszaka lágy csöndjében tisztán hallotta, hogy a felesége a habos csipkés párnába temetkezve sir. Hogy szerette volna felszarítani a csókjaival annak az édes asszonynak a könnyeit, aztán megmondani, hogy mindez bohókás móka csupán, de Tölgy István első sorban férfi volt, aki ismerte az asszonyi gépezet csinját-binját. Tehát hagyta sírni a feleségét, míg ő magában úgy érezte, hogy ezerszer jobban szereti most a feleségét.

Tölgy István másnap reggel, mintha csak elvesztette volna a hangját, olyan szótlan volt még a reggeli alatt is. Titkon a feleségére pillantott, s látta annak kisírt szemét. De nem akarta észre venni. Az asszony arcán még mindig volt valami a tegnapi keménységből, de olyan volt az, mint mikor rohamosan olvadni kezd a jég, a meleg napsugár alatt. Tölgy István úr azonban udvariasan, de meglehetősen hidegen köszönt és menni akart.

Tölgy Istvánnéban ekkor már minden egyebet halomra döntött a — szerelmes, a szerető asszony. Bájos határozatlansággal, félénken kérdezte:

- Meg se csókol?

Aki egy ilyen kérdésre nem ad tevőleges feleletet, az a világ

legnagyobb aszkétája. Tölgy István úr tehát felcsapott a világ legnagyobb aszkétájának.

Mert ámbár bájosabbnak még sohasem látta a feleségét, az utolsó kártyát is kiakarta játszani és némi cinizmussal így felelt:

– Nem édesem . . . tudja, az éjjel úgy füstöltem, mint, mint egy kémény . . . De ezzel aztán fordult is ki az ajtón, nehogy meglássa a kicsi asszonya sírásra álló száját, mert akkor teremtuccse félrerugta volna az aszkétaságot.

Tölgy Istvánné egész nap egyedül volt otthon. Mondani sem kell, hogy fölötte el van keseredve. Egyik percben elhatározta, hogy levelet ír a mamájának, s felpanaszol mindent benne, de csakhamar lemondott róla, mert a papája annakidején, mikor elhozta őt hazuról az ura, meglehetősen radikális tónusban azt mondta neki:

– Aztán semmiféle levelezést nem akarok látni, tudni az anyáddal!

Mindegy, de azért is megmondja előszóval. Sőt előszóban még sírni is lehet, holott levélben csak egy két könnycsepp helye látszik, ami eláztatja a tintával irt betűt, amelyikre csöppen.

Délután egy kártyát küldött haza az ura, valami küldönc-től, amelyben egyszerűen asszonyomnak szólítja és tudtára adja, hogy este későn jö haza — valami társas összejövetel — tehát ne várja semmilyen vacsorával, hanem szép csendesen feküdjék le. Különben csókolja a kezét stb. stb.

Tölgy Istvánné most istenigazában megszeppent. Tehát az ő ura határozottan haragszik. És uram istenem, még megéri, hogy válópört indít ellene és akkor . . .? nos akkor ő természetesen haza megy a mamához és meghal szégyenletében. S ebben a gondolatban annyira elfásult, hogy még sírni is elfelejtette.

Nem is vacsorázott. Szomorú nemtörődomséggel bolyongott a szobákban, s nagyon különösnek találta a helyzetet. Leginkább szeretett volna haza szaladni az ő illatos, fehér leányszobájába, mert nagy áldozat ám egy nagy, erős, haragos ember feleségének lenni, akire rá sem merünk nézni, akire még magunkban sem merünk haragudni, akivel nem tudunk dacolni, mert érezzük a tehetetlenségünket. Egyszóval Tölgy István úr igen jól számított, mert Tölgy Istvánné egészen megtört. Vágyott az ura után, szeretete volna megcsókolni a kezét, csakhogy ne lássa olyan szívet fagyasztóan udvariasnak, mit bánta volna ő a dohány szagot, csakhogy

az ura erős keblén lehetne. Szinte vánszorogva ment az ágyához. Most már nem is 11 óra után, hanem bizonyosan csak úgy hajnal felé jön haza az ura, aki úgy szívére vette az ő végre is jogos kifakadását. Egy nagyot, hosszút sóhajtott, kis ideig mintha borzongott is volna egyedül, aztán elaludt.

Tölgy István úr pedig azalatt azt cselekedte, hogy úgy éjfél után fél kettő körül, amikor a társaság széteszlő félben volt, magához vette azt a négy zenészt, akik nekik húzták, és egyenesen a házuk felé tartott. A cigányok összenéztek, hogy miféle ember ez, hogy éjjeli muzsikát adat akkor, amikor még csak nem is spicces, mert tudniillik Tölgy István urat a legridegebb józanság vette körül, s csak arra gondolt, hogy meg kell vigasztalni az asszonyát, mert nagyon elgyöttrődött a szegény eddig a nagy egyedülvalóságban.

És nemsokára felhangzott, lágyan, behízeltgően a muzsika hangja a Tölgy István úr lakása előtt. Tölgy István úr pedig mosolyogva állott szorosán a fal mellett, de látta, hogy gyöngén meglíbben a függöny, s szinte látni vélte a felesége csodálkozó szemét is a függöny nyílásán át.

Tölgy Istvánné felrezzent, magára erőszakolt féltálmából. Megremegett a szíve, mert ezer színes emlék rohanta meg egyszerre, valami édes bódultság fogta át, amiben az ember elfelejt mindent a világon, egyedül az áll előtte, aki a lelkéhez nőtt — és édes, boldog szerelemmel gondolt az ő urára, aki mégis szereti lám, mert rá gondol . . .

A zene lassan elcsendesedett. S a mikor Tölgy István úr lassan, óvatosan belépett a szobába, már akkorra lámpát gyújtott az asszony, s éppen a frissen hullott könnyektől törülte a szeméit. Tölgy István úr mosolygott. Az asszony feléje szaladt, a nyakába ugrott, s mohó szenvedélylyel kereste az ura ajakát. Tölgy István úr pedig hosszan, mélységes szeretettel nézett a felesége arcába, aki még mindig átkulcsolva tartotta az ura nyakát.

Aztán, mint aki győzelmének teljes tudatában van, kérdezte a feleségétől:

— A mint veszem észre, szent a béke. Pedig most már éjfél után két óra, s ma csakugyan vetekedtem egy gyárkéménnyel.

Az asszonyka édes duzzogással felelte:

— Hiszen én nem is haragudtam. Maga húzta fel az orrát. Rossz, csunya ember, egész nap sirtam miatta!

Tölgy István úr magához ölelte a feleségét és nagyon gyöngéden megcsókolta a száját, meg a két szemét.

— Tessék a díja a pityergésnek. Ne mondja, hogy nem vagyok nagylelkű. Hogy meg azt se mondja, hogy smucig a magyar, meg is toldom.

És megtoldotta.

— De aztán ugy-e lelkem — kérlelte az asszonő az urát — nem fog ezután ennyi ideig magamra hagyni? no, ugy-e nem? Igérje meg!

— Jó, jó, megígérhetem, — felelte nevetve Tölgy úr — de tudod szívikém, a társaság a helyzetem, a . . .

Tölgy Istvánné hirtelen befogta kicsi kezeivel az ura száját s mondta:

— Hohó! az elsőnél maradunk! Megígérte, punktum! S le nem vette kezét az ura szájáról addig, amíg az még egyszer nem biccentett a fejével, hogy igenis, legyen meg az öröme az asszonynak, hát az elsőnél maradunk!

P. Jánossy Béla.
